



Een bruid in de morgen (MMT)

MMT Mechelen

Een bruid in de morgen

De Pattini's zijn zeker geen onbekenden meer op de scène: al dertig jaar prijkt *Een bruid in de morgen* op de affiche van menig toneelgezelschap. Het MMT speelde dus op veilig door één van de meest beproefde en geroemde producties uit de Vlaamse theatergeschiedenis nog eens ten tonele te voeren. Nu is daar in se natuurlijk niets op tegen: de problematiek die in *Een bruid* wordt aangeeroerd is tijdloos, omdat (existentiële, relationele, maatschappelijke) conflicten nu eenmaal tijdloos zijn. En wat betreft de relatie tussen Andrea en Thomas is de problematiek van *Een bruid* actueler dan ooit, moet het MMT gedacht hebben, want je kunt de laatste tijd geen blad meer openslaan, je televisie niet meer aanzetten of er wordt wel eens een incestueus snaartje geraakt. Succes verzekerd dus.

Deze risicoloze, opportunistische reprise door het MMT doet natuurlijk niets af aan de merites van het stuk: het is ongetwijfeld een van Claus beste gewrochten, en ook al

zijn er tegenwoordig tal van nieuwe experimenten die op een geheel andere wijze tegen het traditioneel realisme in gaan, blijft *Een bruid* (uit Claus' eigen experimentalistische periode van de jaren '50) aangrijpend en ontroerend. Ook zoiets is immers tijdloos. Maar: om de conflictueuze familierelaties binnen het uitzichtloze isolement van de familie Pattini, om de zuivere kinderlijke liefde tussen Andrea en haar broer Thomas, om de machteloosheid van het individu dat gewurgd wordt door burgerlijke en paradoxale normen waarnaar men zich dwingt te leven of omwille waarvan men zich, zoals Andrea, dat leven beneemt...; om dat alles ook aangrijpend en ontroerend naar een publiek toe te vertolken zijn op z'n minst een goede regie en sterke acteerprestaties nodig. Als die laatste dan achterwege blijven, kan men het een publiek moeilijk kwalijk nemen dat het reageert alsof er een aflevering van de *Collega's* wordt opgevoerd, en dat het elke gelegenheid aangrijpt – hoe ongepast en gênant dat soms ook kan zijn (bijvoorbeeld op het moment van de zelfmoord van het meisje Andrea) – om eens flink te schaterlachen.

Vader Pattini, gespeeld door Mandus De Vos, werd immers zo zwak geprofileerd, dat het jammerlijk, maar absoluut niet verwonder-

lijk genoemd kan worden dat het imago van de kleinzielige clowneske kantoorklerk De Vos blijft omgeven, en dat een publiek bij elke zucht, elk gebaar en het onbetekenendste woord van De Vos, meent dat de tijd gekomen is om even in een deuk te gaan. Op die manier bleef het personage van Vader Pattini eigenlijk afwezig op het toneel, of werd het toch op z'n minst gereduceerd tot ofwel de bekende kantoorklerk, of tot pièce de décor. (Want alhoewel regisseur Verreth zo braaf mogelijk trouw bleef aan Claus' regieaanwijzing faalde hij schromelijk in het navolgen van diens stipulering dat Vader Pattini "zeker geen meubelstuk" diende te zijn).

Maar ook de andere acteurs slaagden er niet in om iets van de emotionerende intensiteit van de initiële dramatische tekst met gevoel weer te geven. Niet over voldoende verbeeldingskracht beschikend om de noodlottige impasses der Pattini's uit te beelden, werden de woorden eerder geforceerd gedeclameerd. Zo verwerd Andrea (Veerle Van Overloop) tot een eigenwijs en opgewonden standje, niet bepaald het introverte overgevoelige type dat zelfmoord pleegt na haar liefde verraden, vertrappt en bevuild te hebben gezien. Anderzijds zette Yves Pauwels een Thomas neer die eerder grof en achter-

lijk overkwam, dan als "ziekelijk gevoelig en een beetje vreemd" (zoals Claus Thomas typeerde in de begeleidende "nota's voor de regisseur"). Door dit zwakke en weinig subtiele spel, en het te pas en te onpas hilariteit uitlokkende gedrentel van een pennelikker uit een heel ander stuk, ontspoorde dat wat aanvankelijk een moderne tragedie heette te zijn, bijwijlen zelfs in de richting van een regelrechte Vlaamse klucht. Voor zover er van deze *Bruid* nog iets te redden viel, werd dit gedaan door de – in vergelijking met de tegenspelers die totaal niet aan haar gewaagd waren – uitmuntende vertolking van Jenny Tanghe. De moeder die uiteindelijk is gaan berusten in het kleinburgerlijke rad waarin ze gevangen zit en dat ze zich voor ogen blijft draaien ook al doorschouwt ze de leugenachtigheid van alle spaken, werd door Tanghe zeer raak en overtuigend tot leven gebracht. Iets waarmee zij overigens onmiddellijk bewees dat een acteur door een eens verworven imago niet achtervolgd hoeft te blijven.

Monique Spithoven

EEN BRUID IN DE MORGEN
 auteur: Hugo Claus; groep: MMT;
 regie: Rene Verreth; spelers: Mandus De Vos, Yves Pauwels, Jenny Tanghe, Hilde Van Haesendonck, Veerle Van Overloop.